

moramo zavedati, da vodonosnik zagotavlja več kot 300.000 prebivalcem Ljubljane 90 odstotkov dnevnih potreb po pitni vodi, zato je eksistencialnega pomena za to regijo.

Prebivalce MOL upravičeno skrbijo nepravilnosti v postopku, ki ne dajejo zaupanja v preiščljeno in dobronamernost projekta. Prvotno gradbeno dovoljenje iz leta 2014 je bilo izdano, kot da gre za nezahteven objekt, s čimer se je doseglo, da ni bila izvedena presoja vplivov na okolje. Tudi z drugim gradbenim dovoljenjem, kjer je bilo potem vendarle dorečeno, da gre za zahtevni objekt, so vsi ostali pogoji ostali enaki. MOL je po oceni AAG zavajal v vlogi za EU sredstva, molči pa tudi o potresni izpostavljenosti območja, zato AAG ocenjuje, da so v občini *»prevladali komercialni in pridobitni interesi nad javnim interesom varovanja vodnega vira in pitne vode.«*

Okoljevarstveniki opozarjajo, da potresno aktivna geološka prelomnica le sto metrov pod površjem razpolavlja vodonosnik od Broda do Ježice ter da sunkovita, tudi pet metrov visoka nihanja podtalnice v vodonosniku sprožajo močne geohidrološke sile, kar bo trajna grožnja za poškodbe kanalizacijskih cevi. Strokovnjaki s področja komunalnega inženirstva, geomorfologije, varstva okolja, hidrogeologije in drugih sorodnih strok so tudi ocenili, da predvidena izvedba ne omogoča popolne neprepustnosti kanala za fekalije in je pitna voda bakteriološko hudo ogrožena, saj ni vododržne plasti, ki bi pod kanalom ležečo podtalnico varovala pred izlivi oz. onesnaževali. Zaradi vsega navedenega bi Ljubljana lahko trajno ostala brez glavnega vira pitne vode, sam projekt pa prinaša tudi visoko ranljivost za teroristične grožnje.

Skrbi tudi dejstvo, da je Mestna občina Ljubljana kanalizacijo umestila na dostopno pot, ki je v večinski javni lasti, računajoč, da bo s tem izločila okoliške lastnike zemljišč kot stranke v upravnih postopkih. *»Javna pot ni ravna črta najkrajših razdalj, kar je za izbrano gravitacijsko odtekanje odplak tudi primerno, ampak gre za dve skoraj vzporedni, več kot sto metrov oddaljeni in prekinjeni poti. Njuna kanalizacijska povezava tako oblikuje velik okljuk, meander, ki zaseda bistveno večjo površino vodonosnika od ravne povezave. Stroka ve, da se v izogib številnih motenj, gravitacijski naklon z visokimi pretočnimi obremenitvami ne vodi po ovinkih,«* opozarjajo v AAG.

Ob tem dodajajo, da imamo v Sloveniji že primer smrti še ne 1-letnega otroka zaradi pitne vode okužene s fekalijami (Loška dolina, 2011) in primer smrti drugega, 4–6 let starega otroka zaradi fekalij v pitni vodi (vodovod Cerčno). V vodarni Kleče so morali zapreti za več kot 20 let 12. črpalno vrtino zaradi izlitja samo ene banje iz galvanizacije v Šentvidu. Ključno vprašanje je torej, zakaj se MOL igra z zdravjem ljudi in zakaj Vlada RS ter pristojna ministrstva ne odreagirajo v zaščito prebivalcev in vodnih virov?

Še posebej v luči dejstva, da je bila 17. novembra 2016 v Državnem zboru RS izglasovana dopolnitev Ustave RS s 70. a členom, ki se glasi:

»Vsakdo ima pravico do pitne vode.

Vodni viri so javno dobro v upravljanju države.

Vodni viri služijo prednostno in trajnostno oskrbi prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev in v tem delu niso tržno blago.

Oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja država preko samoupravnih lokalnih skupnosti neposredno in neprofitno.«

Pravica do čiste pitne vode je torej ustavna kategorija, ki jo je treba varovati kot kritično infrastrukturo, kar pa presega pristojnosti Mestne občine Ljubljana.

Gradnja na vodovarstvenem območju mora potekati premišljeno in skrbno. Za izgradnjo kanalizacijskih vodov na vodovarstvenem režimu VVO IIA – ožje območje s strogim vodovarstvenim režimom, se zahtevajo najvišji ISO standardi za uporabljeni material. Toda pojavljajo se navedbe, da so uporabljene cevi v primeru kanala C0 primerne zgolj za odpadno meteorno vodo, ne pa za bolj škodljive kanalizacijske odplake. Javnost na to vprašanje doslej ni dobila prepričljivega odgovora.

V odgovoru na poslansko vprašanje št. 00104-30/2019/7 je MOP navedel, da bo izvedena revizija tehnične rešitve izvedbe kanala CO na trasi med Tacnom in mostom čez Savo. Revizija naj bi ocenila ustreznost tehnične rešitve in predlagala boljše rešitve. Zaenkrat javnost ni bila seznanjena z nobenim predlogom, čeprav je jasno, da alternativa obstaja. Glede na to, da gre za vodovarstveno območje, bi bila alternativna rešitev izvedba kanala po obstoječi trasi ob Celovški cesti, ki leži na ožjem območju z manj strogim vodovarstvenim režimom, s čimer se zagotovi ustrezno zaščito vodnih virov glavnega mesta Ljubljane. Po zagotovilih strokovnjakov in AAG je trasa po Celovški cesti varna tudi v smislu (ne)prepustnosti v podtalnico. Trasa namreč leži na zgornji, pleistocenski terasi, ki vsebuje vododržno zaščitno plast konglomerata in gline, ki preprečuje vdor fekalij ali onesnaženih tekočin v podtalno pitno vodo.

Minister za okolje in prostor Jure Leben je 17. decembra 2018 v Državnem zboru na ustno poslansko vprašanje poslanca dr. Anžeta Logarja odgovoril: *»Za dotični primer lahko še povem, da smo dobili nekaj prijav s terena. Ogled je bil narejen, jarki so bili zakopani. Ker se je velik del tega projekta financiral iz evropskih virov, smo na ministrstvu tudi prosili za projektno dokumentacijo. Projektna dokumentacija se bo pogledala. In tudi na tistih koncih, kjer je bila prijavljena nepravilna izvedba, se bo stvar pogledala. Če zadeva ni narejena po projektu, za katerega so pridobljena evropska sredstva, bo zadevo treba sanirati.«* in še *»Tisto, kar na terenu ni bilo narejeno, bomo zahtevali, da se povrne; ali pa ne bomo izdali dopisov za črpanje evropskih sredstev.«*

Toda v realnosti se zadeve ne premikajo v pravo smer. Lastniki kmetijskih zemljišč, ki nasprotujejo novemu povezovalnemu kanalizacijskemu kanalu C0 prek vodovarstvenega območja Ljubljanskega polja, so gradbince na Ježici v mesecu aprilu pričakali s traktorji in drugo kmetijsko mehanizacijo in jim tako preprečili začetek del, saj MOL z njimi nima sklenjenih ustreznih pogodb. Lastniki zemljišč pravijo, da je občina kanalizacijski kanal v zemljiški knjigi vrisala na drugih parcelah, kot si je dejansko pridobila služnostno pot in gradbena dovoljenja. Svoje napake že pol leta ne želijo popraviti in se s kmeti pravično dogovoriti za novo služnost.

Kmetje z Ljubljanskega polja kljub dejstvu, da je za gradnjo kanala C0 MOL od leta 2011 do 2017 zbral kar šest gradbenih dovoljenj, opozarjajo, da je tisto, izdano 12. marca 2014, neveljavno. Trdijo, da to dovoljenje, ki večinoma pokriva varovano območje podtalnice Ljubljanskega polja skoraj po celotni dolžini Malenske poti, nima vseh potrebnih soglasij. Investitorju manjka več služnosti za prekope po zasebnih zemljiščih, kjer so vrisali traso povezovalnega cevovoda. Služnosti so vpisali na napačna zemljišča, načrtovana trasa v zemljiški knjigi pa ne poteka po parcelah, za

katere je MOL pridobil gradbena dovoljenja. Gradbena dovoljenja so po njihovem prepričanju neveljavna tudi zato, ker so okoljevarstveno dovoljenje in nekatera druga poročila o morebitnih škodi prihajala več let po tem, ko je bilo gradbeno dovoljenje že izdano. (Nova24TV, 20118)

Zaradi neodzivnosti investitorja so Alpe Adria Green in 17 civilnih iniciativ 5. februarja 2019 poslali na Urad predsednika RS, Urad predsednika vlade RS, Službo Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, predsednika Državnega zbora RS, ministrstvo za obrambo, ministrstvo za infrastrukturo, ministrstvo za okolje in prostor, ministrstvo za notranje zadeve, odbor DZ za infrastrukturo, okolje in prostor, odbor DZ za obrambo ter poslanskim skupinam DZ zahtevo za takojšnjo zaustavitev del na izgradnji kanala C0 zaradi ogrožanja pitne vode za 300 tisoč prebivalcev Ljubljane in prestavitev na Celovško cesto. Prav tako je AAG na EU komisijo, EU parlament – komisijo za peticije in EU varuhu za človekove pravice poslala pritožbo zaradi nameravane gradnje kanalizacije v viru pitne vode v vodonosniku od Broda do Ježice z obrazložitvijo, da bi ta gradnja kršila EU Direktivo 2011/92/EU in Uredbo (ES) št. 1367/2006 Evropskega Parlamenta s strani Mestne Občine Ljubljana in državnih institucij.

Toda odzivi pristojnih so bili medli ali pa jih sploh ni bilo. Vlada RS je sicer v odgovoru na poslansko vprašanje dr. Anžeta Logarja februarja 2019 zapisala, da je v zvezi s pobudo AAG gradbena inšpektorica v zadevi gradnje povezovalnega kanal C0 po uradni dolžnosti uvedla inšpekcijski postopek in sicer dne 30. 10. 2018 na lokaciji ob kampu Ježica, ko je bil opravljen prvi inšpekcijski pregled. Tekom postopka se je preverjala tudi kontrola ureditve gradbišča skladno z načrtom za ureditev gradbišča. Prav na tem segmentu so se pojavile nejasnosti glede dokumentacije ureditve gradbišča, kar je Vlada RS tudi sama priznala.

Ljubljanski župan Zoran Janković je tudi javno napovedal spremembo projekta z vključitvijo betonskih kanalet. Na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana, 15. aprila 2019, je dejal: *»... ne vem, kje ste to dobu, da je treba položene cevi izkopati ne, pa dat not kanaletu, ne. To je popolna neresnica. Nima zveze z resnico. Mi imamo položenih polovico cevi, ki so pregledane, postavljene in se ne bo nič kopalo, samo čez vodovarstveno področje govorim od Roj, k zdej stojimo, pa govorim do Črnuč. Gre za 2.200 m dolžine vodovarstvenega področja bomo naredil 2.600 bo kanaleta, predstavitev te kanalete za krajane, ministrstvo in javnost bo 6. 5., k zdej se izdeluje te kanalete, tko da bo postavljena na Rojah in boste vabljeni, da boste vidu. Ni govora o izkopavanju kakšnih cevi in ne vem, kje ste to prebral. Razpravo o JHL-ju gospa Grozne vam je odgovorila mi smo družbeniki ne sami tako, da zato ne bo te razprave ne.«* Sprememba projekta dokazuje spornost dosedanje prakse in terja strokovne odgovore, ali bo potrebna izvedba celovite presoje vplivov na okolje, novo gradbeno dovoljenje in izkop doslej položenih vodov, kljub županovemu drugačnemu zatrjevanju.

Ob upoštevanju potencialnih vplivov na življenjsko okolje preko 300.000 ljudi, ustavno varovani pravici do čiste pitne vode, neodtujivi pravici do zasebne lastnine in ob izpolnjevanju pogojev kritične infrastrukture po Zakonu o kritični infrastrukturi, je o projektu glede na njegovo vplivno območje treba opraviti razpravo tudi na ravni Državnega zbora RS. Ob številnih očitkih na način izvedbe projekta gradnje kanalizacije preko ljubljanskega vodonosnika, ki ostajajo brez prepričljivega odgovora za to pristojnih institucij in organov, predlagamo sklic skupne seje odborov DZ,

odgovornih za kmetijstvo ter infrastrukturo, okolje in prostor, da bodo vsi deležniki lahko odgovorili na izpostavljene dileme. Ne nazadnje gre za zdravje 300.000 prebivalcev glavnega mesta in projekt, ki zaradi svoje izpostavljenosti predstavlja potencialno grožnjo več generacijam z nepovratnimi škodljivimi posledicami.

II. V ta namen Odboru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Odboru za infrastrukturo, okolje in prostor predlagamo, da po končani razpravi sprejmeta naslednje sklepe:

1. Ministrstvo za okolje in prostor ter in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naj v 15 dneh pripravita oceno smotrnosti trase z vidika minimiziranja varnostnih tveganj ter trajnega zagotavljanja z ustavo zagotovljene čiste pitne vode.
2. Zaradi gradnje na potresnem območju naročniku predlagamo, da se projektiranje in izgradnja izvedeta v skladu s standardom ISO:16134:2006. Ministrstvo za okolje in prostor naj v 15 dneh preveri, ali uporabljeni materiali za cevi kanalizacijskega voda ustrezajo priporočilom in zavezam, ki jih je investitor oz. izvajalec podal Evropski komisiji ob zahtevi za sofinanciranje.
3. Ministrstvo za okolje in prostor oz. drugo pristojno ministrstvo naj Državnemu zboru v 15 dneh posreduje oceno tveganja predvidene infrastrukture ter ukrepe za zaščito kritične infrastrukture (stalne in dodatne).
4. Ministrstvo za okolje in prostor ter Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko naj v 15 dneh Državnemu zboru posredujeta zbirno poročilo o izplačilih evropskih sredstev za projekt C0 do 15. 5. 2019.

III. Predlagatelji zahteve za sklic skupne nujne seje predlagamo, da se na sejo povabi:

- g. Simona Zajca, ministra za okolje in prostor,
- dr. Aleksandro Pivec, ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- g. Zorana Jankovića, župana Mestne občine Ljubljana,
- predstavnike Alpe Adria Green,
- g. Aleša Merzela, predstavnika krajanov,
- g. Krištofa Mlakarja, direktorja JP VOKA SNAGA, d.o.o.,
- mag. Tomaža Ogrina, strokovnega sodelavca Inštituta Jožef Stefan,
- go. Dragico Hržica, glavno inšpektorico na Inšpektoratu RS za okolje in prostor,
- g. Petra Svetino, Varuha človekovih pravic RS,
- mag. Ladislava Košička, vodjo izpostave UE Moste – Polje.

IV. Priloga

1. Pisno poslansko vprašanje dr. Anžeta Logarja v zvezi z gradnjo kanalizacijskih vodov na vodonosniku Ljubljana z dne 28. 1. 2019 in odgovor Vlade RS z dne 28. 2. 2019.
2. Pisno poslansko vprašanje dr. Anžeta Logarja v zvezi z gradnjo kanalizacijskega voda nad vodovarstvenim zajetjem Kleče z dne 10. 4. 2019.
3. Pisno poslansko vprašanje dr. Anžeta Logarja v zvezi z gradnjo kanalizacijskih vodov čez vodonosnik Kleče z dne 29. 4. 2019

4. AAG poslal zahteve oz. prijavo v zvezi z gradnjo kanala C0, dostopno na: <https://alpeadriagreen.wordpress.com/2018/10/25/aag-poslal-zahteve-oz-prijavo-v-zvezi-z-gradnjo-kanala-c0/>
5. AAG podal pritožbe za projekt MOL za kanal C0 na EU institucije, dostopno na: <https://alpeadriagreen.wordpress.com/2018/09/28/aag-podal-pritozbe-za-projekt-mol-za-kanal-co-na-eu-institucije/>
6. AAG zahteva takojšnjo zaustavitev del na izgradnji kanala C0, dostopno na: <https://alpeadriagreen.wordpress.com/2019/02/13/aag-zahteva-takojnjo-zaustavitev-del-na-izgradnji-kanala-c0/>
7. [Video] Šerif iz Ljubljane: Poglejte, kako je Jankovičeva 'vojska' napadla lastnike zemljišč, čez katera želi MOL brez dovoljenj graditi sporni kanalizacijski kanal! <http://nova24tv.si/slovenija/serif-iz-ljubljane-poglejte-kako-je-jankovic-nad-lastnike-zemljisc-cez-katere-zeli-mol-brez-dovoljenj-graditi-sporni-kanalizacijski-kanal-najprej-poslal-kar-bager-nato-pa-se-svojo-vojsko-mestnih/>

Danijel Krivec,
vodja PS SDS